

Laakdal Stoomzagerij

Archeologienota 2018|209 Programma van Maatregelen

Kim

Aluwé

Pieter

Laloo

Project:
Laakdal-Stoomzagerij

Opdrachtgever:
VLM Vlaamse Landmaatschappij
Gulden-Vlieslaan 72
1060 Brussel (Sint-Gillis)

Uitvoerder:
GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba (GATE)
Kim Aluwé, Pieter LALOO

© 2018 - GHENT ARCHAEOLOGICAL TEAM bvba
Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt worden onder enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie, zonder toestemming van Ghent Archaeological Team bvba

Inhoudstafel

Colofon.....	i
Inhoudstafel	ii
Inleiding.....	iii
Programma van maatregelen	1
1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen	1
1.1 De volledigheid van het uitgevoerde bureauonderzoek	1
1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site	1
1.3 Impactbepaling	1
1.4 Concretisering maatregelen	2

Inleiding

De initiatiefnemer plant de landschapsinrichting van de site Stoomzagerij te Laakdal.

De als plangebied gemarkeerde oppervlakte overschrijdt drempelwaarden opgenomen in het Onroerendergoeddecreet [perceeloppervlak >3000m²]. Het projectgebied bevindt zich niet in een vastgestelde archeologische zone, in een beschermd archeologische site of in een gebied waar geen archeologisch erfgoed meer te verwachten valt [GGA]. Hierdoor moet een archeologienota worden opgesteld. GATE werd aangesteld om deze archeologienota door middel van een bureauonderzoek op te maken met advies naar eventueel uitgesteld vooronderzoek, werfbegeleiding of vrijgave.

Programma van maatregelen

1. Gemotiveerd advies over het al dan niet moeten nemen van maatregelen

1.1 De volledigheid van het uitgevoerde bureauonderzoek

Op basis van het gevoerde bureauonderzoek werd voldoende informatie gewonnen omtrent het archeologisch potentieel van het projectgebied en de impact van de geplande werkzaamheden hierop. Het bureauonderzoek leverde in functie van deze archeologienota voldoende gegevens op om een gefundeerd advies voor vrijgave te formuleren.

1.2 Aan- of afwezigheid van archeologische site

Op het projectgebied zelf werd nog geen archeologisch onderzoek uitgevoerd. Meerdere veldprospecties in de omgeving van het projectgebied wijzen op enige vorm van menselijke activiteit in de prehistorie. Ook in de Romeinse tijd was er in de omgeving van het projectgebied mogelijks kleinschalige bewoning. De meeste sporen en vondsten uit de omgeving gaan terug tot de volle en late middeleeuwen. De omgeving was toen een landelijke omgeving in de handen van de adel en kerkelijke elite.

Het projectgebied heeft op basis van het bureauonderzoek potentieel op het aantreffen van sporen en vondsten vanaf de prehistorie. Op basis van historische kaarten kan gesteld worden dat het projectgebied in de 18de-19de eeuw niet bebouwd was. Maar op het einde van de 19de eeuw wordt de eerste houtzagerij op het projectgebied opgericht. Gedurende de 20ste eeuw evolueerde deze tot een zeer grote stoomzagerij.

De overgebleven gebouwen van de stoomzagerij zijn vastgesteld als bouwkundig erfgoed en de machines zijn als monument beschermd. De eerste drie traveeën waren de enige waarbij de houten dakstructuur rustte op dragende muren. Traveé 1 is in privébezit. Traveé 2 en 3 werden zeer recent volledig gerestaureerd. De overige traveeën werden in 2012 afgebroken. Het ging daarbij om houten structuren met een bodem uit hoofdzakelijk aangestampte aarde. Enkel ter hoogte van de rails is een betonnen vloer aanwezig. Verspreid zijn ook enkele gemetselde bezinkputten ingebouwd, die na de afbraak van de gebouwen opgevuld werden. Van de gebouwen zelf resten enkel de funderingsvoeten. Over de bewaarde rails, machines en bezinkputten in traveé 4 en 5 werd in 2019 een nieuwbouw geplaatst op dezelfde plaats dan de oorspronkelijke traveeën. Nog bestaand metselwerk werd hersteld.

1.3 Impactbepaling

De initiatiefnemer plant de **inrichting van het landschap rond de oude stoomzagerij** in Laakdal als speel- en recreatieplek.

Uitgangspunt voor het ontwerp van de buitenruimte is om zoveel mogelijk de sfeer te behouden van de vroegere stoomzagerij. Dat wil zeggen: de bodembedekking is grotendeels zand of een zandkleurige half-verharding, de speeltuigen en kunstwerken worden uit ruwe boomstammen vervaardigd en de plek waar het ingestorte deel van het gebouw heeft gestaan wordt zichtbaar gemaakt.

Nog bestaande resten van traveeën 6-8 zullen hersteld worden door het aanhelen van beton en gemetselde muurtjes. Resten die nog op het terrein te vinden zijn blijven behouden en worden waar mogelijk gebruikt. Zo zal er een zitbank gecreëerd worden met opstaande metselwerk, zal een houten karretje geplaatst worden op een bestaande rail, zal een gebetonneerde oppervlakte nabij deze rail gebruikt worden om een dambord op aan te brengen, wordt een andere structuur bedekt door een vlonder met houten planken, etc.

Het grootste deel van de inrichting heeft slechts een beperkte invloed op het bodemarchief tot ca. 20cm diep. Het gaat daarbij om de zones die van een half-verharding of een beplanting worden voorzien. In deze zones zullen speeltuigen en kunstwerken uit hout geplaatst worden. De verankering van deze houten palen in de grond zal zeer lokaal en op een beperkte oppervlakte de bodem dieper dan 20cm verstoren.

Daarnaast zijn er ook enkele ingrepen die meer effect hebben op de bodem. De aanleg van een parking in cementbetonnen grastegels (ca. 200m²) zorgt voor een verstoring tot ca. 30cm diepte. De aanleg van een pad in ongewapende cementbetonverharding (ca. 600m²) verstoort de bodem tot een diepte van ca. 45cm. Dit pad wordt bijna volledig aangelegd ter hoogte van reeds bestaande verhardingen. De diepste verstoring, tot ca. 1,2m diep, wordt veroorzaakt door de natuurlijke inrichting van een reeds bestaande wadi (ca. 200m²).

1.4 Concretisering maatregelen

De meerderheid van de geplande werkzaamheden heeft slechts een beperkte invloed op het bodemarchief. De diepere ingrepen zoals de aanleg van een parking en een betonnen pad vinden daarenboven plaats ter hoogte van bestaande verhardingen. Ook de diepste ingreep, de natuurlijke inrichting van een wadi, zal de bodem niet verder verstoren aangezien deze wadi recent reeds aangelegd werd. Verder (voor)onderzoek is dan ook niet aangewezen en een vrijgave wordt geadviseerd.